

Kúria

ítélete

Az ügy száma:	Bfv.II.793/2024/10.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke Dr. Metzing Márton, előadó bíró Dr. Harangozó Attila, bíró Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró Dr. Kardos Andrea, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2024. október 31.
Az ügy tárgya:	járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége
Terhelt:	...
Első fok:	Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 11.B.XX.1049/2022/7., ítélet, előkészítő ülés, 2023. január 17. (jogerő: 2023. március 13.)
Másodfok:	-
Harmadfok:	-
Az indítvány előterjesztője:	Fővárosi Főügyészség
Az indítvány iránya:	a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 11.B.XX.1049/2022/7. számú ítéletét megváltoztatja, és a terhelttel szemben kiszabott, „B” kategóriára korlátozott közúti járművezetéstől eltiltás tartamát 1 (egy) hónapra enyhíti.

Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság a 2022. augusztus 26-án meghozott 6.Bpk.XX.945/2022/2. számú büntetővégzésével a terhelttel szemben járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége [Btk. 239/B. § (1) bekezdés] miatt 230 napi tétel

– napi tételenként 1.000 forint, összesen 230.000 forint – pénzbüntetést és a végzés szövegezése szerint „1 (egy) közúti járművezetéstől eltiltást” szabott ki.

[2] 2. A kizárólag a terhelt által bejelentett tárgyalás tartása iránti indítvány folytán a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság – a büntetővégzés hatályon kívül helyezését követően – a 2023. január 17-én kihirdetett 11.B.XX.1049/2022/7. számú ítéletével a terheltet járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége [Btk. 239/B. § (1) bekezdés] miatt 200 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint, összesen 200.000 forint – pénzbüntetésre és 6 hónap, „B” kategóriára korlátozott közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

[3] Az ítélet ellen az ügyészség által bejelentett fellebbezést a Fővárosi Főügyészség visszavonta, így az 2023. március 13-án jogerőre emelkedett.

[4] **II.** 1. A jogerős ügydöntő határozat ellen a Fővárosi Főügyészség Bf.2883/2024/1. szám alatt, a Be. 649. § (2) bekezdés e) pontjában meghatározott okból, a terhelt javára felülvizsgálati indítványt terjesztett elő.

[5] Az indítvány szerint a büntetővégzés ellen az ügyészség nem indítványozta tárgyalás tartását, amelynél fogva a kiszabott büntetés tekintetében beállt a Be. 746. § (5) bekezdése szerinti súlyosítási tilalom. A büntetővégzéssel kiszabott járművezetéstől eltiltás azonban nem felel meg a Btk. 56. § (3) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezésnek, mert abból csak annyi tűnik ki, hogy a bíróság e büntetési nemet kiszabta, ám az 1 (egy) szám alkalmazásából nem vonható következtetés arra, hogy tartamát a bíróság 1 évben vagy 1 hónapban határozta meg. Úgy látta, hogy a büntetés ezért nem felel meg a törvénynek, mert a joghátrányt ebben a formában a törvény nem teszi lehetővé. A Kúria Bfv.II.128/2023/10. számú határozatára utalással kifejtette, hogy ez történik akkor is, ha a bíróság a büntetést önmagának ellentmondó vagy többféleképpen értelmezhető tartalommal szabja ki. Álláspontja szerint e törvénysértés kiküszöbölésére az ítélőbíró számára a törvény nem biztosít lehetőséget, a jogbiztonság követelményének csak a rendelkező rész egyértelműsége felelhet meg. Jelentőség nélkülinek tartotta ezért, hogy az eljárás résztvevői az előkészítő ülésen 1 év tartamúnak értelmezték a büntetővégzés szankcióval kapcsolatos rendelkezését. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a büntetővégzés érintett rendelkezésében rejlő kétség miatt azt a terhelt számára legkedvezőbben kell értelmezni, így a vele szemben kiszabott közúti járművezetéstől eltiltás tartama 1 hónapban megállapítottnak tekintendő.

[6] Az előbbiekre figyelemmel – az ügyészség által a terhelt terhére bejelentett, tárgyalás tartására irányuló indítvány hiányában, a súlyosabb joghátrányt indokoltá tevő új bizonyíték tárgyaláson történt felmerülése nélkül – a bíróság nem ítéltette volna a terheltet 1 hónapnál hosszabb tartamú járművezetéstől eltiltásra. Következésképpen, a jogerős ítélet 6 hónap járművezetéstől eltiltást kiszabó rendelkezése a Be. 746. § (5) bekezdésében írt súlyosítási tilalomba ütközik.

[7] Indítványozta ezért a jogerős ítélet megváltoztatását és a terhelttel szemben kiszabott közúti járművezetéstől eltiltás tartamának 1 hónapban történő meghatározását.

[8] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.776/2024/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt fenntartotta azzal a kiegészítéssel, hogy az 1/2021. Büntető jogegységi határozat 1. pontja alapján az eljárási szabálysértés [Be. 649. § (2) bekezdés] miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nincs iránya.

[9] Egyebekben maga is a jogerős ítélet megváltoztatására és a terhelttel szemben 1 hónap „B” kategóriára korlátozott közúti járművezetéstől eltiltás kiszabására tett indítványt.

[10] **III.** A felülvizsgálati indítvány alapos.

[11] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és

eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[12] A Kúria a megtámadott határozatot kizárólag a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, továbbá – hivatalból – a Be. 649. § (2) bekezdésében írt egyéb okok alapulvételével bírálta felül [Be. 659. § (5) és (6) bekezdés].

[13] 2. A Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra figyelemmel rögzíti a Kúria, hogy a Fővárosi Főügyészség felülvizsgálati indítványa a terhelt javára benyújtottnak értékelendő [Be. 651. § (2) bekezdés a) pont].

[14] A Kúria 1/2021. Büntető jogegységi határozata valóban akként foglalt állást, hogy az eljárási szabálysértés [Be. 649. § (2) bekezdés] miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nincs iránya, és az sem vitás, hogy a Be. 649. § (2) bekezdés e) pontja – a súlyosítási tilalom megsértése – eljárási szabálysértés okán biztosítja a felülvizsgálat igénybevételének lehetőségét.

[15] Ugyanakkor, a Kúria a hivatkozott jogegységi határozatában a legfőbb ügyész indítványa nyomán abban a kérdésben foglalt állást, hogy az eljárási szabálysértés miatt előterjesztett felülvizsgálati indítvány tekinthető-e a terhelt terhére szólónak, és ehhez képest benyújtásának a Be. 652. § (3) bekezdése szab-e időbeli korlátokat. Ennek eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a vádról rendelkező jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt terhére felülvizsgálat a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt terjeszthető elő, a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések miatt előterjesztett felülvizsgálati indítvány azonban az irányultságot nélkülözi.

[16] Az ilyen eljárási szabálysértés miatt előterjesztett indítvány ugyanis – alapos volta esetén – feltétlenül a vádról rendelkező ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését és az eljárt bíróság új eljárásra való utasítását eredményezi, más módon – így érdemi megváltoztatásával – a határozat nem tehető törvényessé. A jogegységi határozat okfejtése éppen azon alapul, hogy az ilyen eljárási szabálysértések szükségképpen csak hatályon kívül vezetéshez vezethetnek és ilyen esetben nem jelent irányultságot a megismételt eljárás elméletileg lehetséges, a terheltre nézve akár terheesebb eredménye.

[17] Ezzel szemben a súlyosítási tilalom megsértése miatt benyújtott felülvizsgálati indítvány szükségképpen a terhelt javára szól. Az ilyen indítvány azt az eljárási szabálysértést célozza reparálni, amely a terhelt terhére szóló jogorvoslati kérelem hiányában a jogorvoslat folytán eljárt bíróság által kiszabott súlyosabb büntetésben, intézkedésben (a felmentett terhelt bűnösségének megállapításában) nyilvánul meg és annak megváltoztatásával a súlyosítási tilalom keretei közé történő szorítására, azaz szükségképpen az enyhítésére irányul. A felmentett terhelt bűnösségének alapügyben történt megállapítása, a vele szemben kiszabott büntetés, illetve az alkalmazott intézkedés alapügybeli súlyosítása a terhelt terhére szól. Ehhez képest a súlyosítási tilalom megsértésével okozott jogsérelem felülvizsgálati eljárás keretében történő orvoslása éppen az ellenkező joghatás kiváltását célozza. Azaz, a terhelt javára szolgál, mert alapossága szükségképpen a terhelt felmentésével vagy vele szemben enyhébb joghátrány alkalmazásával megy végbe.

[18] Ezzel összhangban a Kúria gyakorlata is következetesen a terhelt javára előterjesztettnek tekinti a súlyosítási tilalom megsértésével meghozott jogerős ügydöntő határozat ellen – akár az ügyészség által benyújtott – felülvizsgálati indítványt (pl. Bfv.I.826/2023/5., Bfv.II.1.036/2022/9., Bfv.III.414/2023/12.).

[19] 3. A Be. 649. § (2) bekezdés e) pontja szerint felülvizsgálati okot képez, ha a bíróság az ügydöntő határozatát a súlyosítási tilalom megsértésével állapította meg.

[20] A Be. C. Fejezetében írt büntetővégzés meghozatalára irányuló külön eljárás speciális szabályaként a bíróság a büntetővégzéssel szemben benyújtott tárgyalás tartása iránti indítvány nyomán megtartott előkészítő ülésen, illetve az esetleges tárgyaláson lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként meghozott ítéletében a terhelt terhére szóló indítvány hiányában akkor szabhat ki súlyosabb büntetést, ha a tárgyaláson új bizonyíték merül fel, és ennek alapján a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek folytán súlyosabb minősítést kell alkalmazni, vagy lényegesen súlyosabb büntetést kell kiszabni [Be. 746. § (5) bekezdés].

[21] Ehhez képest a Kúriának egyfelől azt kellett vizsgálnia, hogy a büntetővégzés milyen büntetést szabott ki a terhelttel szemben, másfelől, hogy ehhez képest a kerületi bíróság az ítéletében súlyosabb büntetést szabott-e ki, és ha igen, ennek eljárásjogi feltételei fennálltak-e.

[22] 4. A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság büntetővégzésében a Btk. 55. § (1) bekezdés a) pontjában írt törvényi feltétel fennállása mellett, de tartamának pontos megjelölése nélkül szabott ki „1 (egy)” közúti járművezetéstől eltiltást. Ez nem felel meg a Btk. 56. § (3) bekezdésében írt rendelkezéseknek, amelyek értelmében a határozott ideig – legalább egy hónapig, de legfeljebb tíz évig – tartó járművezetéstől eltiltást hónapokban vagy években, illetve években és hónapokban kell meghatározni. A büntetővégzés rendelkező részének ellentmondásos szövegezéséből pedig nem tűnik ki, hogy a kerületi bíróság a járművezetéstől eltiltást években (egy évben) vagy hónapokban (egy hónap) határozta-e meg.

[23] A többféle lehetséges értelmezésre is módot adó, pontosan nem meghatározható tartalommal kiszabott járművezetéstől eltiltás ezért önmagában a Btk. 56. § (3) bekezdésének szabályaiba ütközik, mert a törvénytől eltérve rögzíti a bíróság által választott büntetési nem tartamát. Az ilyen ügydöntő határozat szükségképpen sérti a büntető anyagi jog szabályait, és ez az anyagi jogi jogsérelem – a határozat jogerőre emelkedése esetén – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont második fordulata szerinti felülvizsgálati ok fennállásának megállapítására ad alapot [Bfv.II.29/2021/10. (BH 2021.218.), Bfv.II.128/2023/10.].

[24] Ehhez képest a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság tévesen vezette le ítélete indokolásának [2] bekezdésében, hogy a büntetővégzés járművezetéstől eltiltást kiszabó rendelkezése miként értelmezendő. A kerületi bíróság érvelésével szemben a bíróság döntése nem az ügyészség vagy a terhelt jogorvoslati nyilatkozatának tartalmából fejthető vissza. A bírói döntés a meghozott, a terhelt és az ügyész részére ezzel egyező tartalommal kézbesített, közokirati formában testet öltött büntetővégzésből tárható fel. Az írásba foglalt büntetővégzés tartalma a büntetőeljárás további menetére kiható következményekkel is bír, amely következmények a bíróságot is kötik.

[25] Amennyiben tehát a jogerőre nem emelkedett büntetővégzés valamely rendelkezése többféleképpen is értelmezhető, a Be. preambulumban célként kitűzött, a terheltet megillető tisztességes eljáráshoz való alapvető jog kizárólag abban az esetben juthat érvényre, ha a bíróság a Be. 746. § (5) bekezdése szerinti súlyosítási tilalom szempontjából a terhelt számára kedvezőbb értelmezést veszi alapul. Következik ez abból is, hogy a büntetővégzés ellen kizárólag a terhelt indítványozta tárgyalás tartását (ha az ügyész a büntetés súlyosítása érdekében indítványozott volna tárgyalást, a súlyosítási tilalom kérdése fel sem merült volna).

[26] Mindez pedig a jelen esetben azt jelenti, hogy a büntetővégzésben kiszabott közúti járművezetéstől eltiltás tartamát egy hónapban meghatározottnak kell tekinteni.

[27] 5. A bíróság a tárgyalás tartása iránti indítvány nyomán meghozott ítéletében a közúti járművezetéstől eltiltás hat hónapban való megállapításával ekként a büntetővégzésben kiszabott büntetéshez képest súlyosabb büntetést szabott ki. Ez még akkor is így van, ha a bíróság ítéletében a közúti járművezetéstől eltiltás hatókörét a Btk. 55. § (3) bekezdésének alkalmazásával „B” járműkategóriára korlátozta.

[28] A súlyosabb büntetés kiszabásához az eljárási törvényben támasztott feltételek pedig nem álltak fenn, mert az ügyészség nem indítványozta tárgyalás tartását a büntetővégzéssel szemben, amiként fogalmilag nem kerülhetett sor a tárgyaláson új bizonyíték felmerülésére, és ennek folytán súlyosabb büntetés kiszabását indokoltta tevő új tény megállapítására sem, hiszen a bíróság az ítéletét nem tárgyaláson, hanem előkészítő ülésen hozta meg.

[29] A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal támadott ítéletében ekként a Be. 746. § (5) bekezdésében írt törvényi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva, egyúttal a Be. 649. § (2) bekezdés e) pontjában írt felülvizsgálati okot megvalósítva szabott ki 6 hónap tartamú, „B” járműkategóriára korlátozott közúti járművezetéstől eltiltást a terhelttel szemben.

[30] 6. Az így beállt törvénysértés a kerületi bíróság súlyosítási tilalmat sértő ítéletének megváltoztatásával, és a Be. 746. § (5) bekezdéseinek figyelembevételével meghatározott törvényes joghátrány alkalmazásával orvosolható.

[31] Erre tekintettel a Kúria az alapügyben megvalósult törvénysértést kiküszöbölve a terhelttel szemben kiszabott, „B” járműkategóriára korlátozott közúti járművezetéstől eltiltás tartamát egy hónapban határozta meg, amely a Be. 746. § (5) bekezdésében írt súlyosítási tilalmat sem sérti, egyúttal a közúti járművezetéstől eltiltás Btk. 56. § (3) bekezdésében szabott, eltérést nem engedő törvényi rendelkezések keretei közé is illeszkedik.

[32] 7. A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt további olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva – helyt adott, és megtámadott határozatot a Be. 662. § (2) bekezdés d) pontja alapján megváltoztatva maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot.

[33] Egyebekben a Kúria a jogerős ítéletet a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[34] V. Az ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[35] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. október 31.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró